

SZANY

Szany Nagyközség Önkormányzata

9317 Szany Kossuth Lajos u. 5.

Honlap: www.szany.hu

Email: polgarmester@szany.hu

Polgármester: Németh Gergely

A Rábaköz déli részén, a Csornáról Pápára vezető út mellett található Szany község. A Rába folyó a településtől délre kb. 3 km távolságra folyik.

A települést egy 1389-ből származó oklevél említi először, ebben Zayan néven szerepel. A név valószínűleg az első földbirtokos nevéből származik.

A területen már a kőkorból éltek, ezt az itt talált lelet (kőbuzogány) is bizonyítja.

1398-ban központja volt győri püspökség uradalmának. A település gyorsan fejlődött, 1427-ben mezővárosi rangot kapott.

1543-ban a török csapatok kirabolták és felégették, de a következő években már elkezdődött a település újjáépítése. 1594-ben újabb török pusztítás következtében a falu szinte teljesen elpusztult. 1619-ben 12 jobbágyportán és 3 zsellérportán éltek.

Az 1700-as évektől fejlődésnek indult a település, komoly ipara alakult ki, majorgazdálkodás újra elindult, a falu híressé vált a lótenyésztéséről és dohánytermesztéséről. A fejlődés az építkezésekben is meglátszódott.

1747-ben megépült a Szent Vendel kápolna, majd 1753-ban a Szent Anna kápolna, mely több mint 250 éve jelentős búcsújáró helyé vált.

A szentélyben, a régi kápolnában látható a kegykép, mely Szent Annát, Szent Joachimot és a fiatal Szűz Máriát ábrázolja.

A római katolikus műemlék, a barokk stílusú templom főhajóját 1767-ben Zichy Ferenc győri püspök építtette, majd 1867-ben Zalka János püs-

pök bővítette ki két mellékhajóval. A templom 2 saroktornya a 46 m magas középtornyt fogja közre. A freskók Takács István alkotásai, melyek 1962-ben és 1963-ban készültek. A gazdag faragású főoltárt az 1700-as években emelték, majd 1855-ben megfestették a „szent kereszt megtalálása” című oltárképet.

A templom melletti templomkertben Nepomuki Szent Jánost ábrázoló mészköszobor áll, melyet 2008-ban restauráltak.

A Püspöki kastély 1783-ban, barokk stílusban készült el, mely a mindenkori püspök pihenőhelyéül szolgált. 1800-as években klasszicista stílusban alakították át. 1941-1944 között Apor Vilmos püspök többször is pihent a kastélyban. Ma a település könyvtára és helytörténeti gyűjtemény található a falak között. A kastély alsó részében három bemutatóterem és egy berendezett parasztszoba található. Megtekintheti és megismerheti a látogató a település 19. századi mezőgazdaságát, iparát, valamint a hétköznapi és ünnepi szanyi népviseletet.

Szany község a 19. század második felében elvesztette mezővárosi rangját. Ekkor még gazdaságilag fejlődött, a népesség száma növekedett. Azonban a 20. század első felében a gazdasági válság a település lakóit is sújtotta. Megindult a ki- és elvándorlás a faluból.

A község harcokban és a világháborúkban elesett hősi halottaira emlékezve millenniumi hősi-és áldozati emlékművet adott át 2001. augusztus 20-án. Az alkotást Bíró János szobrászművész és Lukácsy Győző keramikus készítette. A posztamens három oldalán az 1848-49-es szá-

badágharc hőseinek, az I. és a II. világháború, valamint az 1956. áldozatainak neve van vésve.

A településen található a Téglamúzeum. Rugli Dezső a gyűjtemény tulajdonosa. 1970-es években kezdte el gyűjteni a téglákat. A több ezer darabot számláló gyűjtemény minden egyes darabjának származását és készítésének idejét ismeri. A múzeumban a téglák koronként külön vitrinekben tekinthetők meg.

Szany település hagyományait a Bokréta néptáncgyűttes kutatja, őrzi és a gazdagon díszített szanyi népviseletben mutatja be helyben és szerette a világban.

